Antoni Tàpies
Forma blanca, 1959

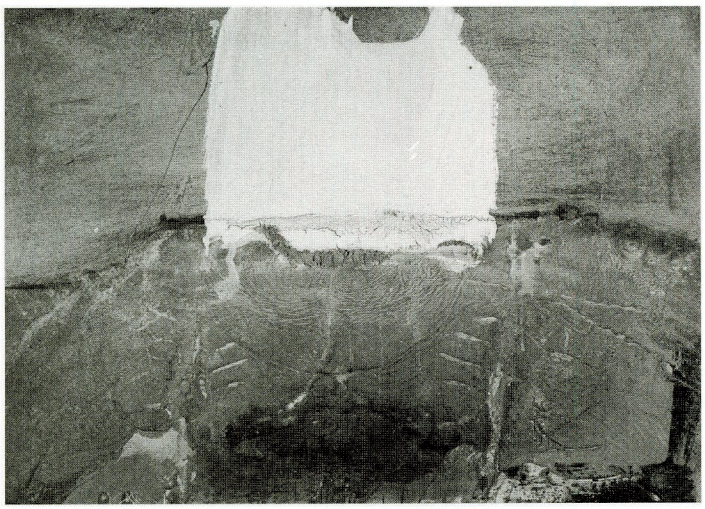

Col·lecció MACBA. Fundació Museu d'Art Contemporani de Barcelona.
Cedida en comodat per la Colección de Arte de Telefónica.
© Antoni Tàpies, Fundació Antoni Tàpies, VEGAP, Barcelona, 2009.

L'activitat d'Antoni Tàpies (Barcelona, 1923) és incessant en tots els camps de la creació artística: pintura, escultura, obra gràfica, escriptura i escenografia. L'any 1984 es crea la Fundació Tàpies per promoure l'estudi i el coneixement de l'art modern i contemporani; va obrir les portes el 1990, amb més de 2.000 obres de l'artista. L'obra de Tàpies s'ha exposat internacionalment en institucions com ara Kunstmuseum (Sankt Gallen, Suïssa), Espoo Museum of Modern Art (Espoo, Finlàndia), Waddington Galleries (Londres), Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, MoMA (Nova York), Neues Museum Nürnberg (Alemanya), Museo Patio Herreriano (Valladolid) i Centro Cultural Banco do Brasil (Rio de Janeiro), entre molts d'altres, així com en la Biennal de Venècia del 1958 i del 1993, any en què va rebre el Lleó d'Or.

A principis dels anys cinquanta, Tàpies opta per una línia informalista, abstracta, basada en les investigacions sobre la matèria pictòrica com a mitjà expressiu artístic. Posa la matèria per davant de la forma i utilitza nous materials artístics com ara la sorra, la pols de marbre i les terres de colors. Aquestes obres, anomenades pintures matèriques, estan fortament influïdes pels estudis científics sobre els elements constitutius de la matèria, els àtoms i les partícules subatòmiques. Tàpies va comprendre que aquests estudis, sobretot els de l'àmbit de la física, obligaven a «canviar la nostra concepció del món». Deia: «I, naturalment, per un artista o escriptor que vulgui aprofundir en el coneixement de la realitat, és imprescindible tenir en compte aquests avenços de la ciència». A més d'afegir materials no habituals, als anys cinquanta Tàpies comença a utilitzar unes capes de pintura molt gruixudes, amb raspadures, incisions i superfícies erosionades, radicalment diferents de l'art que s'estava fent a Espanya en aquella època. «Aquell gust per matèries específiques, diferents de les habituals, també es devia a una oposició a l'art oficial d'aquell moment, la pintura que sortia de les acadèmies o el postimpressionisme, que era el que estava de moda llavors a la meva ciutat. Òbviament, aquell tipus d'art em produïa una espècie de repugnància que jo expressava amb l'ús de materials irregulars»,[1] va explicar l'artista. A més, Tàpies s'interessava per la filosofia oriental i la seva incidència en la realitat material, en la identitat entre naturalesa i home. Totes aquestes influències, així com les seves afinitats surrealistes anteriors, conflueixen en aquestes obres, susceptibles de múltiples interpretacions. En aquests treballs el més important no és la qualitat de la textura ni el color, sinó la forma que adquireixen la matèria i els signes impresos.

Tàpies va fer els primers passos artístics durant una llarga convalescència. Va estudiar Dret a la Universitat de Barcelona però aviat va abandonar aquests estudis per dedicar-se a la seva passió pel dibuix i la pintura. La seva formació pictòrica va ser essencialment autodidacta. Durant els anys quaranta, Tàpies es va decantar per un surrealisme personal i, de la mà d'altres joves artistes i intel·lectuals catalans, va fundar un grup al voltant de la revista *Dau al Set*. Max Ernst, Joan Miró i Paul Klee són referents significatius d'aquesta primera etapa, i alguns dels motius de caràcter màgic i oníric que Tàpies incorpora a les seves primeres obres seguiran presents en la seva producció posterior. Així, els espais misteriosos, envaïts per caixes i portes, trobaran continuïtat en les portes i finestres tapiades i obertes de les pintures matèriques. A finals dels anys seixanta i principis dels setanta, l'artista s'interessa pel món dels objectes quotidians com a font d'inspiració artística. A la dècada dels vuitanta els especialistes perceben en la seva producció una tornada a l'àmbit pictòric: en els seus quadres la matèria es fa més fluïda, utilitza les transparències i el colorit és més lluminós.

1 Antoni Tàpies: *El tatuaje y el cuerpo. Conversaciones con Manuel Borja-Villel*. Barcelona: Ediciones de la Rosa Cúbica, 2005.

MACBA
MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE BARCELONA

Temps com a matèria
Col·lecció MACBA. Noves incorporacions
15 maig – 31 agost 2009 www.macba.cat